

Klage over afgørelser på kirkegården

Juridisk Afdeling i Aalborg, Aarhus og Viborg stifter har udarbejdet denne vejledning, der beskriver reglerne for at klage over afgørelser truffet af menighedsråd og provstiudvalg i sager vedrørende kirkegården, og hvad man skal være særligt opmærksom på ved behandlingen af en klagesag.

Visse steder er der indsat henvisninger (links) til lovgivningen med angivelse af, hvilken bestemmelse (§) i loven, der er relevant. Af hensyn til læsevenligheden, er henvisningerne ikke angivet med andet end paragrafnummer.

Sidst i dokumentet er der en oversigt over det fulde regelsæt, der er henvist til.

Indholdsfortegnelse

1. Menighedsrådets afgørelser vedrørende sager på kirkegården	2
2. Hvilke af menighedsrådets afgørelser, kan der klages over?	2
2.1 Lovens § 14, stk. 3 – udensognsboendes ret til begravelse	2
2.2 Lovens § 17, stk. 2 – rydning af gravsteder	3
2.3 Bekendtgørelsens § 20 – tilplantning af gravsteder	3
2.4 Bekendtgørelsens § 23, stk. 4 – kister, der er egnede til brænding	3
2.5 Bekendtgørelsens § 24, stk. 1 – urner af langsomt forgængeligt materiale	3
2.6 Bekendtgørelsens § 25, stk. 2 – flytning af urner	3
2.7 Brugsret til gravsteder	4
3. Er der afgørelser, der ikke kan påklages?	4
4. Er afgørelsen ulovlig?	4
5. Hvem kan klage over menighedsrådets afgørelser?	4
6. Hvilke af provstiudvalgets afgørelser kan der klages over?	5
6.1 Provstiudvalget som første instans	5
6.2 Provstiudvalget som klageinstans	5
6.3 Hvem kan klage over provstiudvalgets afgørelser?	5
7. Biskoppens afgørelser	5
8. Klagefrist	5

9. Hvad skal man være opmærksom på?	6
10. Hvis du vil vide mere	6
11. Hjælp og vejledning	6

1. Menighedsrådets afgørelser vedrørende sager på kirkegården

Menighedsrådet træffer rigtig mange beslutninger, og en række af disse beslutninger får retlig betydning for privatpersoner. Det drejer sig fx om sager, som menighedsrådet tager stilling til i sin egenskab af kirkegårdsbestyrelse.

Nogle af de afgørelser, som menighedsrådet skal træffe i henhold til lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og bekendtgørelse om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, kan i henhold til bekendtgørelsens § 46 påklages til provstiudvalget og derefter eventuelt til biskoppen.

Afgørelser om brugsret til gravsteder som menighedsrådet træffer i henhold til cirkulære om brugsret til gravsteder, kan indbringes for By-, Land- og Kirkeministeriet.

Klagemulighederne er også behandlet i Kirkeministeriets Vejledning om kirkegårdsvedtægter.

2. Hvilke af menighedsrådets afgørelser, kan der klages over?

De afgørelser, som et menighedsråd træffer som bestyrelse for kirker og kirkegårde, kan kun påklages til en højere administrativ myndighed, hvis der udtrykkeligt er fastsat regler, der giver adgang til at klage.

Der er dog den undtagelse, at man altid kan forelægge sagen for en højere myndighed, hvis man mener, at menighedsrådets afgørelse er ulovlig.

Vi vil i de følgende afsnit 2.1-2.7 komme omkring de af menighedsrådets afgørelser, der kan klages over.

2.1 Lovens § 14, stk. 3 – udensogsboendes ret til begravelse

Personer, der bor uden for sognet, men som har en særlig tilknytning til sognet, sidestilles med indensogsboende og har altid ret til at blive begravet på sognets kirkegård.

Særlig tilknytning foreligger i følgende tilfælde:

- afdøde har tidligere haft bopæl i sognet
- afdøde har nære pårørende, der bor i sognet
- afdøde har forældre, ægtefælle eller børn, der er begravet i sognet

Andre udensogsboende (end dem, der har en særlig tilknytning til sognet) har også ret til at blive begravet på kirkegården. Menighedsrådet kan dog afvise dette, hvis det er nødvendigt af hensyn til betjening af sognets egne borgere.

Afgørelser truffet af menighedsrådet om udensogsboendes ret til begravelse kan påklages til provstiudvalget.

GiasCentret har udarbejdet en afgørelsesskabelon, som menighedsrådet kan tage udgangspunkt i og benytte sig af. Afgørelsesskabelonen kan findes her: [Afgørelse om begravelse af udensognsboende.docx](#)

2.2 Lovens § 17, stk. 2 – rydning af gravsteder

Hvis den, der har brugsret til et gravsted, ikke sørger for, at gravstedet holdes i sømmelig stand, kan det ryddes og besås med græs eller gruslægges i resten af den periode, for hvilken brugsretten er erhvervet.

Inden menighedsrådet træffer en afgørelse om at rydde et gravsted, skal der foretages en høring af den pågældende gravstedsindehaver. Dette følger af forvaltningslovens § 19.

For nærmere beskrivelse af, hvordan man praktisk håndterer en sag, hvor gravstedet ikke vedligeholdes, henvises til afsnit 5.7.5 i Kirkeministeriets Vejledning om kirkegårdsvedtægter.

Afgørelser truffet af menighedsrådet om rydning af gravsteder kan påklages til provstiudvalget.

GiasCentret har udarbejdet en afgørelsesskabelon, som menighedsrådet kan tage udgangspunkt i og benytte sig af. Afgørelsesskabelonen kan findes her: [Afgørelse om rydning af gravsted grundet manglende renholdelse.docx](#)

2.3 Bekendtgørelsens § 20 – tilplantning af gravsteder

Efter bekendtgørelsens § 20 må en gravstedsejer ikke plante træer eller buske på gravstederne uden menighedsrådets tilladelse.

Afgørelser truffet af menighedsrådet om tilplantning af gravsteder kan påklages til provstiudvalget.

GiasCentret har udarbejdet en afgørelsesskabelon, som menighedsrådet kan tage udgangspunkt i og benytte sig af. Afgørelsesskabelonen kan findes her: [Afgørelse om plantning af træer, buske på gravsted.docx](#)

2.4 Bekendtgørelsens § 23, stk. 4 – kister, der er egnede til brænding

Efter bekendtgørelsens § 23, stk. 4 er det bestyrelsen for et krematorium, der afgør, om en kiste er egnet til at blive brændt.

Afgørelser truffet af bestyrelsen om kisters egnethed til brænding kan påklages til provstiudvalget.

2.5 Bekendtgørelsens § 24, stk. 1 – urner af langsomt forgængeligt materiale

Urnere skal normalt være fremstillet af forgængeligt materiale. Efter bekendtgørelsens § 24, stk. 1 kan menighedsrådet dog give tilladelse til, at der bruges urner af plastik eller andet langsomt forgængeligt materiale.

Afgørelser truffet af menighedsrådet om materialevalg til urner kan påklages til provstiudvalget.

GiasCentret har udarbejdet en afgørelsesskabelon, som menighedsrådet kan tage udgangspunkt i og benytte sig af. Afgørelsesskabelonen kan findes her: [Afgørelse om urne af plastikmateriale eller lign.docx](#)

2.6 Bekendtgørelsens § 25, stk. 2 – flytning af urner

Efter bekendtgørelsens § 25, stk. 2 kan menighedsrådet give tilladelse til, at en nedgravet urne flyttes.

I kan læse mere om flytning af urner i Juridisk Afdelings vejledning, som findes her: [Flytning af urner | stiftsjura.dk](#)

Afgørelser truffet af menighedsrådet om urneflytninger, kan påklages til provstiudvalget.

GiasCentret har udarbejdet en afgørelsesskabelon, som menighedsrådet kan tage udgangspunkt i og benytte sig af. Afgørelsesskabelonen kan findes her: [Afgørelse om flytning af urne.docx](#)

2.7 Brugsret til gravsteder

Menighedsrådet kan i henhold til cirkulære om brugsret til gravsteder træffe afgørelse i visse sager om brugsret til gravsteder.

Afgørelser truffet af menighedsrådet om brugsret til gravsteder kan indbringes for By-, Land- og Kirkeministeriet.

GiasCentret har udarbejdet en afgørelsesskabelon, som menighedsrådet kan tage udgangspunkt i og benytte sig af. Afgørelsesskabelonen kan findes her: [Afgørelse om brugsret.docx](#)

3. Er der afgørelser, der ikke kan påklages?

Ja, det er der. Som udgangspunkt kan der kun klages i de situationer, der er nævnt ovenfor i afsnit 2.1-2.7, og hvor der i loven/bekendtgørelsen/cirkulæret er givet mulighed for at klage. Det vil sige, at nogle af de afgørelser, som menighedsrådets træffer, ikke kan påklages til en højere myndighed.

Nedenstående er ikke en udtømmende liste, men alene angivelse af to konkrete eksempler på afgørelser, der ikke kan påklages:

- En gravstedsindehaver ønsker, at et menighedsråd skal fælde træer på kirkegården. Hvis menighedsrådet afviser dette, kan selve afgørelsen ikke påklages. Afgørelsens lovlighed kan dog indbringes for en højere myndighed.
- Et menighedsråd mener ikke, at der er grundlag for at registrere et gravminde som bevaringsværdigt i en situation, hvor de pårørende ønsker gravmindet erklæret bevaringsværdigt. Menighedsrådets beslutning kan ikke indbringes for en højere myndighed. Afgørelsens lovlighed kan dog indbringes for en højere myndighed.

4. Er afgørelsen ulovlig?

Man har altid ret til at indbringe lovligheden af en afgørelse for en højere myndighed, hvilket følger af den almindelige rekursadgang. I disse tilfælde vil den højere myndighed vurdere, om den underliggende myndighed har fulgt de gældende regler. Det betyder, at det alene er det formelle, der kan klages over, og ikke selve afgørelsens indhold (det materielle).

5. Hvem kan klage over menighedsrådets afgørelser?

De sager, hvor der er mulighed for at klage over menighedsrådets afgørelser, drejer sig om forhold, der har betydning for privatpersoner. Det er som udgangspunkt de personer, der har modtaget afgørelsen, der har mulighed for at klage. Der kan dog også være andre, der har mulighed for at klage. Det forudsætter dog, at man har en væsentlig, retlig relevant og individuel interesse i den afgørelse, som menighedsrådet har truffet.

6. Hvilke af provstiudvalgets afgørelser kan der klages over?

Provstiudvalget træffer en række afgørelser i henhold til lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og bekendtgørelse om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde. Disse afgørelser kan i visse tilfælde påklages til biskoppen.

6.1 Provstiudvalget som første instans

Afgørelser, som provstiudvalget træffer som førsteinstans, kan indbringes for biskoppen. Det kan fx være, når provstiudvalget godkender kirkegårdsvedtægter.

GiasCentret har udarbejdet en række afgørelsesskabeloner, som provstiudvalget kan tage udgangspunkt i og benytte sig af. Afgørelsesskabelonerne kan findes her:

[Afgørelse, klage over taksterne på kirkegården](#)

[Afgørelse, klage over kirkegårdsvedtægt](#)

[Afgørelse, klage over kirkegårdsvedtægt \(formuleringen tilbud\)](#)

[Afgørelse, godkendelse af kirkegårdsvedtægt](#)

6.2 Provstiudvalget som klageinstans

I de tilfælde hvor der er mulighed for at klage til provstiudvalget over menighedsrådets afgørelse (se afsnit 2 ovenfor), træffer provstiudvalget afgørelse som klageinstans.

Afgørelser, som provstiudvalget har truffet som klageinstans, kan påklages til biskoppen.

6.3 Hvem kan klage over provstiudvalgets afgørelser?

Både privatpersoner og menighedsråd kan klage over provstiudvalgets afgørelser.

I de sager, hvor provstiudvalget træffer afgørelse som første instans, vil det være menighedsrådet, der har ret til at klage til biskoppen. Dog kan også privatpersoner klage fx over provstiudvalgets fastsættelse af takster.

I de sager, hvor et provstiudvalg som klageinstans tager stilling til en afgørelse, der er truffet af et menighedsråd, kan menighedsrådet klage til biskoppen, hvis provstiudvalgets afgørelse går imod menighedsrådet. Den privatperson, som har klaget til provstiudvalget over menighedsrådets afgørelse, kan klage over provstiudvalgets afgørelse til biskoppen, hvis provstiudvalget giver menighedsrådet medhold.

7. Biskoppens afgørelser

Biskoppens afgørelser er endelige og kan derfor ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Efter bekendtgørelsens § 46, stk. 3 jf. § 25, stk. 1 kan biskoppens afgørelser om flytning af lig dog indbringes for By-, Land- og Kirkeministeriet.

Hvis man mener, at en afgørelse, der er truffet af biskoppen, ikke er lovlig, kan dette spørgsmål forelægges for By-, Land- og Kirkeministeriet.

8. Klagefrist

Efter bekendtgørelsens § 46, stk. 4 skal en klage indgives inden for en måned efter, at klageren er blevet bekendt med afgørelsen. Provstiudvalget, biskoppen og By-, Land- og Kirkeministeriet kan dog se bort fra fristen, når der er særlig grund hertil.

Menighedsrådet skal videresende en modtaget klage over rådets egen afgørelse til den korrekte klagemyndighed, selvom om klagefristen måtte være overskredet.

9. Hvad skal man være opmærksom på?

Når menighedsrådet og provstiudvalget behandler en klage, er det vigtigt at have fokus på, hvilke klagemuligheder, der er i henhold til loven/bekendtgørelsen/cirkulæret. I afgørelsen skal det altid oplyses, hvilke muligheder der er for at klage over afgørelsen. Det gælder medmindre afgørelsen giver den pågældende part fuldt ud medhold.

Selve indholdet i afgørelsen (det materielle) kan kun påklages i de tilfælde, som er angivet under afsnit 2 i denne vejledning.

I de tilfælde, hvor der ikke kan klages over selve afgørelsens indhold (det materielle) til en højere myndighed, har man fortsat mulighed for at klage over det formelle, det vil sige lovligheden af afgørelsen.

Ved tvivl om, hvorvidt der er mulighed for at klage over en afgørelse, kan man henvende sig hos eget stift for vejledning.

10. Hvis du vil vide mere

Liste over lovgivning, der er henvist til:

[Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde](#) med efterfølgende [ændringer](#).

[Bekendtgørelse om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde](#)

[Cirkulære om brugsret til gravsteder](#)

[Forvaltningsloven](#)

Øvrigt materiale:

Kirkeministeriets [Vejledning om kirkegårdsvedtægter](#)

11. Hjælp og vejledning

Har menighedsrådet eller provstiudvalget brug for hjælp og vejledning, er der mulighed for at kontakte det lokale stift:

Aalborg Stift
Thulebakken 1
9000 Aalborg
Telefon: 98 18 80 88
E-mail: kmaal@km.dk

Viborg Stift
Domkirkestræde 1
8800 Viborg
Telefon: 86 62 09 11
E-mail: kmvib@km.dk

Aarhus Stift
Dalgas Avenue 46
8000 Aarhus C
Telefon: 86 14 51 00
E-mail: kmaar@km.dk